Цана асобнага нумару 15 гр. | Przesyłka opłacona ryczałtem.

№ 35 (86). | Вільня, Субота 16 Красавіка 1927 г. | Год III

СЯЛЯНСКАЯ НІВА

Няхай жыве Беларускі Народ!

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі:
ВІЛЬНЯ, ЗАВАЛЬНАЯ 6. (Wilno, Zawalna 6.).
Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да 3 гадзіны апрача сьвята.
Рэдактар прыймае ад 12 да 2 гадз.

Зямля Сялянству бяз выкупу!

Падпіска:
на адзін месяц — 1 зал., на 3 месяцы — 2 зал., на 6 месяцау 4 зал., на год — 8 зал.
Для заграніцы удвая даражэй.
Аплата надрукаванага залежыць ад рэдакцыі

ВЫХОДЗЕ Ў СЕРАДУ І СУБОТУ.

ОРГАН БЕЛАРУСКАГА СЯЛЯНСКАГА САЮЗУ.

Падпішчыкам, чытачом і усяму беларускаму грамадзянству жадаем Вясёлых Сьвят!

Палітыка палянізацыі.

Далей мы падаён два дакуманты, адзін з іх, гэта—заява Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры і другі—адказ міністра асьветы п. Дабруцкага.

Калі разглядзець гэтыя дакумэнты, дык адразу можна заўважыць адсутнасьць добрай волі ў п. міністра — прыхільнасьці да справы і шчыра трактаваць беларускае школьніцтва.

Вынікам Інстытуцкага звароту да пана міністра ёсьць чатыры пункты, якія стаяць на перашкодзе да зьдзейсьненьня мэтаў Інстытуту аб заснаваньні беларускага прыватнага школьніцтва. Аднак-жа п. міністар з усіх гэтых перашкодных пунктаў нашоў магчымым адхіліць толькі адзін і то гэтакі, які бязумоўна зьяўляўся найменш перашкодным. Дый ясна, калі сялянства бярэ на сваё ўтрыманьне ўсю школу, дык і 20 зл. аплатаў не маглі-бы ўстрымаць справы. Але-ж тут ходзіць аб нечым зусім іншым. Гэтае іншае вось што: калі Інстытут даводзіць, што не дапускаюцца да школы кваліфікаваныя вучыцялі, дык п. міністар адказвае, што Канстытуцыя абавязвае школьныя ўлады вымагаць поўных кваліфікацыяў, а калі Інстытут просіць арганізаваць адпаведныя курсы, каб беларускія вучыцялі маглі давучыць польскую мову, дык пан міністар на гэта нічога не адказаў. І ў гэтым відаць тая адсутнасьць волі і прыхільнасьці да справы беларускага школьніцтва, аб якіх гаварылася на пачатку нашага артыкулу. Бо пан міністар ня хоча прызнаць поўнымі тых кваліфікацыяў, якія мае беларускае вучыцяльства і ня выяўляе, як відаць з адказу, ніякага жаданьня. Гэта мы лічы найвялікшаю перашкодаю на шляху арганізацыі беларускага школьніцтва.

Інстытут просіць упрасьціць фармальнасьці на складаньне заяваў аб школах, лічачы тыя фармальнасьці, гэтак як яны абстаўляны цяпер немагчымымі для выкананьня, але-ж п. міністар і на гэта таксама нічога аблягчаючага ня ўчыніў, а проста канстатаваў факт, што трэба тыя фармальнасьці, якія ўведзены перадмаёвымі эндэцкімі ўрадамі ў мэтах скасаваньня бебеларускага школьніцтва выконваць. Калі гаварыць аб іх выкананьні, дык трэба адзначыць, што можа не на толькі зьяўляюцца цяжкімі самыя ўставы, як воля тых людзей, якія іх ажыцяўляюць. Заўсёды калі ня будзе пажаданьня ў школьных уладаў, дык і заўсёды будзе не прыдатнасьць і неадпаведнасьць тых доказаў, якія будзе мець Беларус пры стараньні аб родную школу. І вось, замест таго, каб выказаць хоць маленькае імкненьне да ўхіленьня гэтага, пан міністар наадварот, робіць закіды Інстытуту, што Інстытут не прыдзержаўся фармальнасьцей, якія вымагаюцца правіламі.

Але-ж самыя правілы, дык гэта тыя правілы, якімі кіраваўся эндэк Грабскі, а разумеецца, што сучасны ўрад, які адсунуў ад улады эндэкаў, павінен быў-бы заадно з іх тварцамі адсунуць тыя ўзаканеньні, якія асталіся пасьля іх, як цяжкая і забіваючая творчыя сілы Беларускага Народу спадчына. А тагды можна было-б сьцьвердзіць умелае кіраваньне сучасным урадам дзяржаваю і сьведчыла-б гэта аб разумным трактаваньні сучасных абставінаў адносна беларускага школьнага пытаньня.

Такая палітыка польскага ўраду, маючая на мэце толькі палянізацыю беларускіх зямель, раней ці пазьней павінна будзе збанкрутаваць, бо нацыянальная адраджэньне Беларускага Народу ёсьць ужо арганічна зьвязана з нашым народам. Ідэя нацыянальнага адраджэньня разьвіваецца ўжо натуральным парадкам і, затым ніякія, выдуманыя чужым урадам перашкоды, ня спыняць беларускага адраджэскага руху.

Адказ п. міністра асьветы.

Яшчэ 6 кастрычніка Беларускі Інстытут Гаспадаркі і Культуры зьвярнуўся да п. міністра асьветы з уматываванай заявай у справе беларускага прыватнага школьніцтва. Паміж іншым у заяве было падана:

„Нямаючы зусім дзяржаўных беларускіх школ, дзякуючы палітыцы ўраду, беларускі Інстытут Гаспадаркі і Культуры пачаў захады з мэтаю арганізацыі, у меру магчымасьці, прыватных беларускіх школ. На 1926-7 школьны год Інстытут падаў адпаведным школьным інспэктарам заявы на 15 (пасьля было падана больш заяваў) беларускіх школ. Дагэтуль ніводная з гэтых заяваў ня была прыхільна вырашана".

Далей у заяве паданы конкрэтныя факты ўсіх перашкодаў, што ставяць школьныя інспэктары. Заява заканчваецца такімі пастулятамі:

„У сувязі з вышэй паданай ветліва просім п. міністра:

1) аб распараджэньні з мэтаю неадкладна дазволіць распачаць навуку ў беларускіх прыватных школах, на якія паданы заявы, паводле далучанага сьпіску і аб загадзе з мэтаю шыбкага і прыхільнага вырашаньня новых заяваў на прыватныя беларускія школы; 2) аб скасаваньні распараджэньня, на аснове якога заявы на школы павінны быць аплачываны штэмплёвай аплатай і іншай у суме 20 зл., як нязгоднага з дэкрэтам Нач. Дзярж. з 1919 г.; 3) аб уплачэньні фармальнасьцяў пры складаньні заяваў на беларускія прыватныя школы, перадусім перастаць жадаць натарыяльнага пасьведчаньня подпісаў сяброў ураду Т-ва, якое стараецца аб канцэсіі і доктарскага пасьведчаньня аб прыдатнасьці школьнага будынку; 4) аб распараджэньні з мэтаю прызнаньня беларускіх вучыцялёў, якія акончылі перад вайной або ў часе сусьветнае вайны вучыцельскія сэмінарыі, або роўназначныя вучыцельскія курсы, або вытрымалі экзамен на вучыцеля пачатковых школ, за кваліфікаваных вучыцялёў, зусім прыдатных да працы ў прыватных беларускіх школах".

На гэтую заяву пасьля паўгоду Інстытут атрымаў ад п. міністра адказ ад 1.-IV такога зьместу:

„Цвярджэньне выражанае ў заяве, што нібыта цалкам ня было беларускіх дзяржаўных школаў, не адпавядае праўдзе, бо ўсюды, дзе істнуюць варункі вызначаныя ўставаю—заложаны пачаткавыя дзяржаўныя школы з навучаньнем у беларускай мове. Адносна выдаваньня канцэсіяў на адкрыцьцё прыватных пачаткавых школаў, міністэрства зазначае, што школьныя ўлады абавязаны вымагаць тарнаваньня абавязваючых правілаў асабліва адносна выкананьня ўмоваў устаноўленых у распараджэньнем ген. камісара Ўсходніх Земляў ад 11 кастрычніка 1919 г. (Ур. Дз. Мін. В. Р. і П. А. Нр. 12/13 поз. 1).

Невыкананьне абавязываючых правілаў пры захадзе на канцэсію Беларускім Інстытутам Гаспадаркі і Культуры вымагае як неабходнасьць трэбаваць школьнымі ўладамі дадатковых выясьненяў і ўсправядлівеньняў, што спазьняе вырашэньне справы з віны самых пэтэнтаў. Для прыкладу ўспомніць належыць аб школах у Рудаўцы і Малым-Угрыне, на якія атрымала канцэсіі Т-ва Беларускае Школы ў Радашковічах, а паміма гэтага аб такіх самых канцэсіях стараўся Беларускі Інстытут Гаспадаркі і Культуры, да якога школьныя ўлады безрэзультатна зьвярталіся некалькі разоў аб выясьненьні справы.

У справе вучыцельскіх сіл, прапанаваных у прыватныя школы, дык школьныя ўлады абавязаны засьцерагаць згодна арт. 117 канстытуцыі, каб вучыцялі ў прыватных школах адпавядалі вымаганьням уставы аб кваліфікацыі, бяспечнасьці дзяцей і лёяльных адносінаў да дзяржавы.

Жалабы датыкаючыя канкрэтных здарэньняў могуць быць разгледжаны індывідуальна, калі зацікаўленыя асобы зьвернуцца адпаведна і на часе да школьных уладаў адпаведных інстытуцыяў.

У справе жаданьня школьным інспэктарам у Стоўпцах аплаты ад заяваў і далучнікаў адносна канцэсыяў на прыватныя школы, дык дана адпаведнае выясьненьне, што заявы гэтага роду аплаце не падлягаюць.

Падпісаў міністар Добруцкі".

Як бачым, п. міністар асьветы адкінаў пастуляты Інстытуту, каб школьная адміністрацыя і далей не давала дазволаў на прыватныя беларускія школы.

Наступны нумар „Сялянскае Нівы" выйдзе за тыдзень.

Што дзеецца ў сьвеце?

Саветы і Кітай.

Калі здарыўся выпадак у Пэкіне—рэвізіі савецкага пасольства кітайскімі ўладамі, дык увесь сьвет думаў, што на гэта Саветы зарэагуюць аружным выступленьнем. Але-ж, як відаць тым часам канчаецца гэты выпадак, на адкліканьні з Пэкіну савецкага пасла і толькі...

На зьездзе Саветаў у Маскве ў сваіх прамовах кіраўнікі Савецкага Саюзу заявілі, што капіталістычныя дзяржавы хацелі справакаваць вайну паміж Саветамі і Кітаем, але-ж гэта ім не ўдалося, бо мы жадаем толькі супакою.

Спрэчкі куомінтангу і камуністых.

Кантонскі галоўнакамандуючы Чанг-Кай-Шэк сарваўшы добрыя адносіны са сваімі камуністымі, пачаў проці апошніх рэпрэсыі.

Вынікам гэтага ў Шанхаі здарылася аружная бойка. Хоць, як газэты пішуць, камуністычныя вайсковыя аддзелы адступілі, але-ж ясна, што яны ўсё ж такі ёсьць.

Чанг-Кай-Шэк узяўся чысьціць ад камуністых прафэсыянальныя саюзы, якія цалком ахопляны камуністымі, дык як відаць гэтая чыстка нанясе Кітайцам новыя раны, а кітайскаму вызвольнаму руху замешку.

Кітай і іншыя дзяржавы.

У кітайскіх водах Ангельцы, Японцы, Амэрыканцы, Француза, Італьянцы, Гішпанцы, Партугальцы і Галанцы трымаюць вялікія аружныя сілы. Англія і Амэрыка выслалі новыя падмогі.

Мобілізацыя ў Японіі.

У сувязі з парушэньнем экстэрыторыяльнасьці савецкага пасольства ў Пэкіне, Японцы чакаюць аружнага выступленьня Саветаў проці кітайскага буржуазнага ген. Чанг-Тсо-Ліна. А дзеля гэтага Японія мобілізуецца, каб прысьці яму на падмогу проці Саветаў.

Сытуацыя ў Кітаі.

Гэтымі днямі ўзьнікла спрэчкі паміж кітайскі камуністымі і блізкімі да іх куомінтангам (паліт. партыя), якія супольнымі сіламі разбілі буржуазныя войска і амаль-што не ахапілі ў свае рукі ўвесь Кітай.

Вынікам гэтае спрэчкі сталася тое, што фронт Кантонцаў аслабіўся, дык працаўнікі Кантону перайшлі ў наступленьне.

Фіаско канфэрэнцыі аб разаружэньні.

Міжнародавая канфэрэнцыя аб разаружэньнях, якая праводзілася ў Жэнэве ў справах абмежаваньня ўваружэньня адложана на невядомы час.

Сплаў дрэва па Нёмане.

Ангельская фірма купіўшы 100.000 куб. мэтраў дрэва ў Польшчы, зьвярнулася да літоўскага ўраду з дамаганьнем пазваленьня сплавіць гэты лес Нёманам да мора ў Мэмэль. Літва хоць і неахвотна, але-ж згаджаецца задаволіць вымаганьні фірмы прадстаўніцы магутнае Англіі.

Польскія газэты відзяць у гэтым палітычныя поступы ў справе паразуменьня Польшчы з Літвой, але-ж літоўскія газэты катэгарычна пярэчаць гэтаму, кажучы, што Ангельцы проста з-за гандлёвае выгады хочуць сплавіць лес па Нёмане і толькі...

Усе ўладары забываюцца, што Нёман гэта беларуская рака.

Літва.

Літоўскі Сойм выказаў няверу сучаснаму літоўскаму ўраду Вальдэмараса. Выказы няверы ўрад атрымаў ад прадстаўнікоў цэнтру і лявіцы літоўскага Сойму.

Урад падаўся ў адстаўку. Спадзяюцца, што ў Літве будзе абвешчана вайсковая дыктатура. Сойм распушчаны.

Англія.

Ангельскія анархістыя Сако і Ванэці асуджаны на сьмерць і ў Чарльстоне гэты асуд выканаты.

На Белым моры разбіўся ангельскі карабель, на якім затанула 45 чалавек. Уратавалася зусім мала.

Чэхаславакія.

На станцыі Брно-Мараўскае здарылася катастрофа. Ад спатканьня двух цягнікоў 7 чалавек забіта, 40 цяжка і 100 лёгка ранена.

* * *

Можа збрыдне мне доўга чакаць
І сачыць твае мілыя крокі,
Аглядацца на ўсенькія бокі,
Каб цябе найчасьцей спатыкаць...
І каб скончыць пэрыяд міражны
Напішу табе ліст невыразны.

Напішу, як у вечар між зор
Плаўна месяц срабрысты лунае,
Як у гаю чароўна сьпявае
Мілых птушачкаў звонкавы хор...
Ты манліва яго прачытаеш
І шапнеш: «Не мані, ты кахаеш».

* * *

Враг мой вѣчный, пора научиться
Вам кого-нибудь вправду любить.
А. Ахматова.

Трэ' парадзіцца можа з варожкай,
Мо' яна мне асьветліць той гай,
Дзе гуляеш ты вузкай дарожкай
І ківаеш мне пальцам «сюдай!..»
Мо' варожка парадзіць мне ціха,
Як схавацца ад бурнага ліха.

Што-ж варожкі: мне толькі здаецца..
Ўсё-ж паслухаць нямог-бы іх я;
Калі сэрца так міленька б'ецца
І нясецца, дзе постаць твая
Калыхаецца ў цені між дрэва,
Як у раю галюткая Ева.

* * *

Умѣеть такъ сладко рыдать
Въ молитвѣ тоскующей скрипки,
И страшно ее угадать
Въ еще незнакомой улыбкѣ.
Анна Ахматова.

Як разкелзана бура зімою
Рве і сьвішча ў начы між вугламі
І пужае равучай трубою
Бедных дзеткаў сабраных пры мамі,
Так страшэннай і мілай здаецца
Гэта бура, што цягне з сабою
Нас абое і дзіка зноў прэцца,
Каб схаваць нас ад сьвету за мглою.
А пасьля можа з нас засьмяецца...
І ня пры́ме за працу прызнаньня...
Ах, чаму мне ўсё гэтак здаецца,
Ці-ж у гэтым істота каханьня?...

* * *

Пасьвячаю М. Ш.

Сьцямнела і сумна на дворы;
Я берагам слаўнай Вултавы,
Дзе ветрычак вее ласкавы,
Іду ў пазаместныя горы.

І цёмна і сумна на дворы,
Жалобна плюскочуць тут хвалі,
Плюскочуць і недзе ў аддалі...
Канаюць як голас на моры.

Памалу ўваходжу на горы,
Хвалдуюцца побач узгоркі,
Далёка бліснулі дзьве зоркі
І зьнiклі у цёмным прасторы.

І ціха і млеўка на дворы;
Я сьпёрся на камень сьцюдзённы
І глянуў у бок паудзённы,
Дзе ярка сьвяціліся зоры.

У цёмна-таёмным прасторы,
Затуляным шэрай імглою,
Я воблік увідзеў той зоры,
Якую я бачыў з Табою.

Фр. Грышкевіч.

СЯЛЯНЕ.

Аб усіх крыўдах, аб зьдзеках адміністрацыі і аб вашым жыцьці пішыце ў сваю газэту „Сялянскую Ніву“.

НАВІНЫ.

— Першы выпадак. За мінулы тыдзень лічба безработных у Вільні зьменшылася на 10 чалавек.

Падаем гэта як першы выпадак, бо дагэтуль ад восені лічба безработных усьцяж павышалася.

— „Народны Звон“. Беларуская газэта „Народны Звон“, друкаваная лацінкай, якая асабліва часта пападала пад канфіскаты, перастала выходзіць па пастанове акружнага суду.

— Лубіновы крэдыт. Дзяржаўны Зямельны Банк вызначыў нейкую суму на выдаваньне пазычкаў земляробам у мэтах засеву няпрыгоднай зямлі лубінам. Асыгнавана на морг зямлі па 20—30 злотых.

— На палянізацыю. У Вільні адбыліся курсы для духоўнікаў быўшых праваслаўных перайшоўшых на вунію. Праслухала курсы 15 чалавек.

Як бачым, дык на гэта ўрад ахвотна траціць сродкі, а як на беларускую школу, дык нічога...

— Прыклад глупоты. „Dziennik Wileński“ друкуе: „згодна інструкцыі атрыманай з Менска б. „гуртковцы“ агітуюць сярод сялян аб тым, каб сяляне дамагаліся ад ураду грашовай дапамогі для пацярпеўшых ад неўраджаю“. Гэтую агітацыю „Dz. W.“ называе процідзяржаўнай. І вось, калі-б на'т і была гэтакая агітацыя, дык дзе-ж тут антыдзяржаўнасьць?

— Брэдні Обста. „Dzieńnik Wileński“ яшчэ падаў вестку аб тым, быццам пры рэдакцыі „Сял. Нівы“ згодна прыказу К. П. З. Б. арганізавана Бюро па збору ахвяраў для запамогі арыштаваным камуністым і „Грамадаўцам“.

Рэдакцыя „Сял. Нівы“ прыймае ахвяры для палітычных вязьняў Беларусаў з сваей ініцыятывы, а весткі падаваныя Обстам зьяўляюцца проста правакацыяй.

— „Беларускі Дзень“. „Беларускі Дзень“ польская газэта ў беларускай мове адзначылася добрым выкананьнем сваіх абавязкаў, бо польская газэта „Głos Prawdy“ падхапіла ідэю „Беларускага Дня“ аб згодным сужыцьці Беларусаў з Палякамі і піша, што беларускае грамадзянства вельмі імкнецца да гэтага.

Аднак газэта „Głos Prawdy“ павінна сабе прыпомніць, што „Беларускі Дзень“ не выказвае думак беларускага грамадзянства.

Як упісацца у Беларускі Сялянскі Саюз.

Падпішчык, які добра зразумеў, што Беларускі Сялянскі Саюз зьяўляецца партыяй, якая запраўды адважна бароніць інтэрэсы нашага сялянства, павінен неадкладна ўпісацца ў свой Саюз. З гэтае мэтай трэба паслаць у Цэнтральны Камітэт аткрытку (Вільня, Завальная 6—5) з просьбай прыслаць бляныкеты заявы і анкеты, інструкцыі і праграму.

Грамадзяне, Беларусы!

У в. Рудаўцы, Слонімскага пав., існуе прыватная Беларуская школа. У сувязі з цяжкім матэр'яльным палажэньнем сялянства, школа вельмі бедная, а таксама вельмі бедныя і дзеткі, што ходзяць вучыцца.

Сяляне ўсімі сіламі сёлета хочуць крыху адбудавацца, дык на гэта патрацілі апошні пуд хлеба, а леташні ўраджай ведама які. Вясна нясе з сабою голад. Ідуць Вялікодныя сьвяты. Дзеткі нашае школы ня толькі ня будуць бачыць пірага, але-ж многія ня будуць мець на'т кавалка хлеба. Хочацца, каб родная школа, як любячая матка, хоць крыху зьменшыла іх біду і каб дала магчымасьць весялей правясьці Вялікія дні і гэтым яшчэ болей прывязаць іх сэрцы да роднае школы.

Зварачваемся да Вас з просьбай злажыць ахвяры на «чырвоеная яечка» для дзетак нашае школы, якое думаем наладзіць на другі дзень праваслаўных сьвятаў.

Ваша ахвяра даставіць многа радасьці як дзеткам, так і бацьком і рэхам пракаціцца далёка па нашай старонцы і пабадзёрыць нашых суседзяў у барацьбе за родную школу.

Афяры можна складаць у рэдакцыю «Сялянскае Нівы» або проста ў школу: pocz. Jeziornica, w. Rudawka Białoruska szkoła, naucz. St. Towłajowa.

Коопэрацыя у жыцьці беларускага селяніна.

Коопэрацыя ў жыцьці нашага селяніна не іграе тае выдатнае ролі, якую адыгрывае ў жыцьці заходня-эўропэйскім.

Калі ўзяць жыцьцё нямецкага, ці іншага заходня-эўропэйскага селяніна і параўнаваць з жыцьцём нашага селяніна, то акажацца, што дабрабыт нашага найбагацейшага селяніна, будзе выглядаць нікчэмным. Такая колясальная розьніца ў жыцьці беларускага і заходня-эўропэйскага селяніна тлумачыцца тым, што сваё жыцьцё заходня-эўропэйскі селянін пабудаваў ды і ўсьцяж будуе на падвалінах арганізаванага, хаўруснага, творчага супрацоўніцтва, інакш кажучы—на прынцыпах коопэрацыі.

Пахваліцца гэтакай структурай свайго жыцьця нашае сялянства ня можа. Ідэя коопэрацыі, або супольная хаўрусная праца сярод яго пашырана слаба. Замест моцнай арганізацыі, пануе дэзарганізацыя; кожны жыве паасобку. Сярод нашага сялянства яшчэ і сёньня трымаецца пагляд на коопэрацыю, як на нешта такое, без чаго можна лёгка абайсьціся.

Мы ня будзем тутака разглядаць, чаму ў беларускага земляроба істнуе гэткі пагляд на коопэрацыю і тыя прычыны, якія стварылі і дапамагаюць істнаваньню гэткага пагляду, скажам толькі адно, што адсутнасьць ідэі коопэрацыі ў яго жыцьці, прыходзіцца яму балюча адчуваць. Абраз таго палажэньня, у якім знаходзіцца беларускае сялянства жудасны.

Бедны наш селянін ня толькі матар'яльна, але і духова. Каб ня згінуць аканчальна, беларускаму селяніну трэба шукаць спосабаў ратунку. Найвыдатнейшы спосаб ратунку будзе правядзеньне ў сваё жыцьцё, як мага больш прынцыпаў коопэрацыі, гэта знача тога самога спосабу, за які ў свой час ухапіўся і якога трымаецца і сёньня яго заходня-эўрапэйскі таварыш.

Дык вось, значыцца, пачынаючы будаваць сваё жыцьцё на коопэратыўных асновах, нашае сялянства ў першую чаргу здабудзе сабе эканамічны дабрабыт, на заўсёды забясьпечыць сябе ад эксплёатацыі рожных прыватных гандляроў, перакупшчыкаў і інш. Той лішні грош, які ён кожны дзень пераплачвае гандлярам, пойдзе на яго культурна-прасьветныя мэты; створыць свае крэдытныя таварыствы, дзе знойдзе патрэбны грош у трудная гадзіне, прадаставіцца магчымасьць карыстацца сялянска-гаспадарчымі машынамі і інш. Павялічыўшы свой эканамічны дабрабыт, наш селянін здалее задаволіць і свае культурна-прасьветныя мэты, праз арганізацыю рожных культурна-прасьветных таварыстваў, школ, курсаў, народных дамоў, бібліотэк і г. д. Апрача гэтага коопэрацыя будзе мець вялікі ўплыў і на маральны воблік нашага сялянства. Прыцягваючы яго да працы, коопэрацыя прывучыць яго да сумленнай, адказнай працы, да арганізаванага жыцьця, да салідарнасьці, прывучыць разам працаваць, вясяліцца, сумаваць і разам-жа бараніць свае інтарэсы.

Праз коопэрацыю, беларускае сялянства, як арганізаваная адзінка, здабудзе сабе ўсе грамадзкія і палітычныя правы. Агулам кажучы, коопэрацыя паможа нашаму сялянству пры яго безграмацьці, бязземельлі, заваяваць тое, што дае багатым людзям капітал. Самае-ж галоўнае, што можа даць беларускаму сялянству коопэрацыя, дык гэта важную дапамогу ў той барацьбе за свае клясавыя і нацыянальныя правы, за якія наш сялянін вядзе геройскую барацьбу і па сёньняшні дзень.

К. Матусэвіч.

Ня хочуць незалежнасьці.

П. Антоні Луцкевіч пасьля зьліквідаваньня Грамады, як ведама, ужо стаў безпартыйным дык пачаў выпускаць газэту „Наша Праўда", каб выяўляць „запраўднае" жаданьне працоўнае масы. І вось у № 5 гэтае „Праўды" перадавіца газэра гэтак: „у сучасных варунках справа беларускай незалежнасьці—гэта не задача дня", (вось дык красачка!) а ідэал (незалежнасьці), па славах „Праўды", яшчэ надта далёка ад нас.

Зварачваючы ўвагу на гэты сказ „Праўды" заклікаем:—няхай кожны Беларус задасца пытаньнем: ці гэтая „Праўда" запраўды выяўляе жаданьне беларускага працоўнага народу? Бо, калі пытаньне аб незалежнасьці ня ёсьць задачай дня, дык знача добра нам гэтак як ёсьць? Як гэта ня стыдна, п. Антоні, вам гэтак крывадушна абманваць працоўныя масы?

Закладайце прыватныя беларускія школы.

Паводле існуючых законаў Беларусы маюць права мець ня толькі прыватныя беларускія школы, але і дзяржаўныя. Аднак гэтае права на ўрадовыя беларускія школы дагэтуль не праведзена ў жыцьцё. Не адказваючыся зусім ад урадавых школ і вядучы далей сыстэматычнае складаньне дэкляраццыяў нам трэба у меру магчымасьці, старацца закладаць хоць прыватныя беларускія школы.

Каб памагчы сялянам закладаць прыватныя беларускія школы, Беларускі Інстытут Гаспадаркі і Культуры бярэ на сябе ўсе клопаты ў справе атрымліваньня ад уладаў дазволу.

У сувязі з гэтым, зварачваемся да сялян з клічам: закладайце свае прыватныя беларускія школы! Сяляне, якія хочуць залажыць прыватную школу павінны напісаць у Інстытут (Вільня, Завальная 6—5) заяву і падаць дзьня:

1) У чыім доме мае быць школа? Падаць разьмеры дому (даўжыня, шырыня і вышыня), сколькі вакон і дзьвярэй і далучыць плян дому (можна плян нарысаваць самім).

2) Пасьведчаньне ад павятовага доктара, пасьведчанае старостам, што кватэра пад школу адказвае гігіенічным варункам.

3) Спісак дзяцей у школьным веку (ад 7 да 14 г.), падаючы іх век.

4) Прозьвішча і імя вучыцеля, яго адрэс, вучыцельскія кваліфікацыі, нацыянальнасьць, вера.

Такія заявы трэба прысылаць у Інстытут найпазьней да 15-га мая с. г., бо школьныя ўлады прыймаюць заявы на прыватныя беларускія школы толькі да 1-чэрвеня.

Беларускі Інстытут Гаспадаркі і Культуры.

Аб адносінах сялянства да роднае школы.

Беларускім Інстытутам Гаспадаркі і Культуры атрымана гэтакі ліст ад сялян вёскі Дамуці, Лынтупскае воласьці, Сьвянцянскага пав.

„Мы сяляне дужа дзякуем за Ваша пісьмо, якое мы атрымалі 25 сакавіка, з якога мы даведаліся, аб тым, што атрымана канцэсія на школу. 27 сакавіка склікалі агульны сход, на якім на запытаньне, пастаўленае Карніловічам, ці хочаце беларускае школы, усе прысутныя адказалі: „хочам". Дык і выбралі Б. Масьцяніцу паехаць у Сьвянцяны і прывезьці доктара на 28 сакавіка. Павятовы доктар прыехаў з 12 гадзіне ў памешканьне Ю. Хмулькі, у будучую школу. Мы не надзеяліся, што доктар прыедзе, дык нават хаты не прыбралі, але нічога. Усё было добра — усяго старчала, толькі загадаў доктар адну печ выкінуць, дык на гэта гаспадар хаты не згадзіўся.

Дык пашлі да хаты К. Масьцяніцы, якая прыдалася пад школу і якую доктар запісаў, загадаўшы справіць вешалкі для адзежы і некаторыя іншыя дробязгі. А калі доктар запытаўся, каму перасланць паперы, дык мы адказалі: няхай пан доктар перашле паперы ў Інстытут.

Яшчэ хочам паведаміць, што абяцана даць школу толькі часовую, пакуль мы ня збудуем новага школьнага будынку. Мы і на гэта згадзіліся. Мы шчыра просім, каб вучыцеля прысалі хоць на Вялікдзень, бо дзеці ўжо некаторыя не пашлі ў польскую школу. Дык кіраўнік гэтае школы нас страшыць, што пасадзіць на Лукішкі, на дзень па тры разы прысылае паперкі, а то і сам прыходзіць і ў дзяцей пытае: „co słychać o szkole"!

Паважаныя нашыя абаронцы! Шчыра дзякуем за Вашы стараньні і просім выслаць нам вучыцеля. Чакаем адказу".

Гэтакі чын дамуцкіх сялян бязумоўна заслугоўвае на агульную ўвагу як прыклад, мы надаемся, што і ўсе іншыя беларускія вёскі не апусьцяць рук, а будуць безадкладна старацца аб родную беларускую школу для сваіх дзяцей.

Браты Беларусы!

Прыйдзіце нам з помачу кніжнай, або грашавой. У нашай в. Шаўлянах, пав. Браслаўскага, адкрылася бел. школа, дзякуючы Бел. Інстытуту, але як прыватную школу нам вельмі цяжка ўтрымліваць, ня маем за што купляць падручнікі, а таксама і вучыцельскую плаціць.

Дык усіх шчырых і спачуваючых грамадзян Беларусаў просім злажыць ахвяры на нашу родную школу.

Ахвяры можна прысылаць у рэдакцыю «Сял. Нівы». Шаўлянскія сяляне.

З жыцьця пад Польшчай.

Пасьля забастоўкі.

Як ужо паведамлялася, дык лодзінская забастоўка кончылася дзякуючы інтэрвэнцыі ўраду.

Аж тры міністры разглядалі справу палюбоўнага кампраміcу паміж работнікамі і працадаўцамі і як вынік гэтага вынясьлі такую пастанову, якою прызнана падвышка заработнай платы 7-12 процантаў. Гэтакая падвышка лодзінскіх работнікаў не задаволіла, дык работнікі падалі ўраду мэмарыял аб новым разглядзе справы.

Мястовыя выбары.

У Прушкове і Пінску адбыліся перавыбары меставых радаў. У Прушкове ўзялі перавагу радыкальныя групы, а ў Пінску, як падаюць газэты, дык гарой вышлі Беларусы, Жыды і „камуністыя". Усіх разам 19 сяброў. На польскаю долю дасталося толькі 5 мандатаў. Проці гэтага пратэстуюць правыя польскія газэты і заклікаюць да рэформы закону аб выбарах у самаўрады, гэтак, каб забясьпечыць польскасьці перамогу.

Апошнімі днямі распушчанана меставая рада ў Варшаве і моцная ідзе гутарка аб роспуску віленскае меставае рады.

Цікава якія вынікі выбараў будуць у гэтых местах?!

Зладзействы.

Польскія газэты надрукавалі вестку аб тым, што паштовы асыстэнт Крулеўскай Гуты, украў грашовую пачку на 1.500 тысяч злотых, якія былі зданы на пошту ў Седльцы.

На станцыі Лапы каля Беластоку, напастнікі аграбілі каляёвую касу, забраўшы 90.000 злотых. Напастнікі выламалі заднюю сьцяну касы. Пытаньне: дзе-ж была паліцыя са сваімі зоркімі вачыма?

Чыгуначныя паліцэйскія ўлады вядуць энэргічнае сьледзтва.

Манархізм у Вільні.

Па рэвэляцыях віленскага манархістычнага польскага „Słowa", палітычныя псыхалёгія віленцаў грунтуецца на трох рэчах: 1) на польскасьці і польскіх традыцыях, на каталіцкасьці і каталіцкіх традыцыях, 2) на папулярнасьці марш. Пілсудскага і 3) на ненавісьці да ковенскае Літвы.

„Прызнаючы канечнасьць далучэньня Літвы да Польшчы, — кажа „Słowa" — гэтае апошняя зьявішча надта не пажадана, бо стане на перашкодзе польскай палітыцы адносна Літвы. Але „слова з песьні ня выкінеш", бо гэта ёсьць запраўднасьць."

З дня 12 красавіка віленскія манархісты ўжо выявілі сваё аблічча і адкрыта абвясьцілі сваю палітыку. З гэтага манархістычнага выяўленьня мы дазналі, што манархістычную групоўку складаюць выключна абшарнікі. Мэты манархістаў, як ведама, — пасадзіць караля, а цераз яго моцную ўладу ўтрымаць сучасное сацыяльнае палажэньне. Што найбольш трывожыць абшарнікаў, дык гэта зямельная рэформа, але-ж ня тая якую праводзіць урад, а тая якая магчыма прыдзе... На наш пагляд направа зямельнага пытаньня, згодна з дамаганьнямі сялянства, рэч неабходная, а калі гэтак дык палітычныя думкі абшарнікаў аб манархізме — толькі брэдні, бо радыкальнае сялянства не пазволіць надзець сябе каралеўскае ярмо, а прымусіць да гэтага жменька абшарнікаў многамільённую сялянскую масу ня зможа.

Што нас можа дзівіць, дык гэта тое, што урад марш. Пілсудскага, праводзячы супакойную палітыку (па зачвам ураду), дазваляе гэтак безцэрэмонна выяўляць агрэсыўную думку адносна Літвы. Калі збоку пагледзець, дык здаецца ў гэткіх выпадках, што і ўрад згаджаецца з віленскім манархістычным „Słowam".

Польская захопнасьць.

Польская газэта „Monarchista Wileński" падаючы інфармацыі аб стане манархістычнага руху ў Польшчы піша:

„Паўстала яна (арганізацыя манархістых) у Пазнані і сёньня згуртавала ўжо там тысячы разумных і патрыятычных Пазнанчыкаў. Таксама за Мазоўшу і ў Варшаве працуе манархістычная арганізацыя, на чале якое стаіць п. Міраслаў Абезерскі, адвакат варшаўскі, але-ж родам з найдалейшых польскіх крэсаў, Магілёўскай зямлі, якая енчыць пад ярмом бальшавікоў."

Дык вось адгэтуль вывад: калі Магілёўшчына польскія крэсы, дык яе трэба далучыць да „Macierzy"?—хіба гэтак, паны манархісты?

Хто-ж можа зрабіць запраўдныя вывады з міратворчых заяваў польскага ўраду і талераваных праяваў агрэсыўнасьці?

Гаспадарскі аддзел.

Кармавая морква.

Кармавая морква па сваей спажыўнасьці стаіць вышэй за буракі, яна мае меней вады і болей цукру. Дык у гэтакім выпадку можна параўняць 3 часткі морквы да 4 частках бураку.

Морква ідзе на корм усім дамовым жывёлам, а асабліва маладняку. Жывёла з ахвотаю есьць морку, а маладняк спажываючы морквы хутка расьце дастаючы па 5 ф. морквы ў дзень.

Каровы павялічаюць малакадойнасьць, калі даваць ім па 25 фун. морквы, а коні могуць працаваць дастаючы 30 ф. морквы ў дзень.

Як мы бачым дык карысьць ад морквы вялікая, толькі справа ў тым, ці можа расьці яна ў нас вялікаю, карысною? Аб гэтым пойдзе далей рэч. Як прызнаюць практыкованыя людзі, дык калі зрабіць усё тое што трэба, дык бязумоўна морква можа даць ураджай і то не абы які, а гэтакі як: 1600—3000 пудоў з морга.

Родзіцца морква на ўсякай зямлі, на'т і на пясчанай, абы не на вельмі сухой. Справа толькі ў адпаведнай падгатоўцы грунту.

Найлепш морква родзіцца калі садзіць яе пасьля шпаніцы пад якую клаўся гной. Але таксама можна ўвосень прыгараць гной, а вясною садзіць моркву. Пад моркву трэба араць, як найглыбей, а дзеля таго робяць гэтак: раскідаюць гной і пускаюць плуг на сярэднюю глыбіню. За плугам ідзе абгортач (які ўжываецца да бульбы, крыльлі трэба адняць) і праводзіцца як можна глыбейшы раўчак. У гэты раўчак трэба нагортваць гной. Другою баразною закрываем гэты раўчак з гноем, а новай баразне ізноў робім раўчак і нагартаем гной і г. д.

На раньняй вясьне трэба ральлю паскародзіці, рабіці радкоў: адзін ад другога 35—40 цэнтыметраў і тагды сеяць, калі няма на гэта спэцыяльнае сеялкі, дык можна сеяць рукамі, але насеньне трэба зьмяшаць з пяском. На адзін морг можна высяваць 8—12 фунтаў добрага насеньня. Прыкрываць трэба плыценка.

Морква надта доўга ўсходзіць, а дзеля гэтага пажадана, перад севам намачыць насеньне ў вадзе. Насеньне можа мокнуць 24 гадзіны. Сеяць моркву трэба з малою прымешкаю ячменю ці грыкі якая хутка ўсходзіць. Гэта патрэбна дзеля таго, каб былі значныя радочмі; гэтыя радочкі трэба прарэзаць сапкаю, каб ня рос бур'ян. Калі ўжо морква паўсходзіць, дык трэба асыпаць яе і палоць. Выкапаную моркву трэба ссыпаць у ямы і добра прыкрываць. Морквою трэба карміць жывёлы з восені, бо морква хутка псуецца. На радкох паміж морквы можна пасеяць нямнога маку, які таксама можа даць добры ўраджай, а гэткім чынам з аднаго поля зьбярэцца быццам два ўраджаі.

Гатункаў морквы ёсьць многа, але найлепшаю зьяўляецца белая морква з зялёнаю галоўкаю. Расьце гэтая морква надта вялікая і пры глыбокім араньні дае добры ўраджай.

„Лебэрынская" морква жоўта-памеранцовага коляру, таксама з зялёнаю галоўкаю, вельмі вялікая, ½ даўжыні яе хаваецца ў зямлі. Вытрымоўвае засуху. Родзіць і на пяскаватых землях.

На цяжкіх землях добра родзіць морква, якая завецца „Сьвяты Валеры".

Кажуць людзі: спрабуйце пасеяць моркву не будзеце каецца! У кожным разе, зрабіць усё гэтак, як тут гаворыцца і засеяць на пробу хоць не вялікі кавалачак зямлі морквою, радзім кожнаму селяніну.

Урадзе нарэшце зразумела што ... го народнага жыцьця, каб аддаць іх на сцэне з такой мастацкай сапраўднасьцю.

Уражаньне, якое пакінула гэта вечарына, ня скора затрэцца ў людзей, што яе бачылі, а ад Вас, шутаўская моладзь, залежыць каб яно зусім не зацерлася, а запаліла тую вялікую любоў да нашай роднай культуры, якая на жаль пачала была, у большасьці гаснуць.

Дык маладыя артысты! Не перапыняйцеся ў сваей працы, помнячы, што толькі той народ жыве, які дарыць сваю культуру вялікай, гарачай любоўю. Госьць.

Настаўнік—забойца.

Быўшы вучыцель у в. Блізная, Ружанскае гм., Касоўскага пав. Францішак Баначкоўскі вельмі добра вучыў, але ня дзетак, а іх бацькоў. Раз ехаў ён са Слоніма з жыхаром той вёскі с. п. Кастусём Ліпцэвічам і калі той у нечым не згадзіўся з яго філёзофіяй, дык Баначкоўскі Ліпцэвіча забіў з рэвольвэра. Праўда, посьле яго „папрасілі" у „белы дом" у Слонім, дзе ён троху пасядзеў, пакуль жонка прадала яго апошнія нагавіцы ды залажыла нешта 500 зл. каўцыі. Цяпер ён беспрацоўны, але ня можна сказаць каб быў бяз працы, бо фактычна ёсьць супрацоўнікам „Беларуск. Слова". У кожным № гэтай газэты, яго карэспандэнцыя займае аж цэлую старонку, пад загалоўкам: „Слонімская хроніка". Можна там спаткаць „пекныя" малюнкі Міжавіцкае гм. а найчасьцей біяграфіі яе жыхароў. З настаўніка стаў даносчыкам. Часамі, пан Баначкоўскі, ніўзнак і ножку пацалуе ў п. камэнданта і скажа яму—хто, з жыхароў чым займаецца, або думае займацца. Чэсьць табе пане „настаўніку", што гміну нашу рэклямуеш на цэлы край! Квас.

Да нас пішуць.

Выкручываюцца.

(Дабучын, Пружанскага пав.).

Месяц прашло з таго часу, як Беларускі Пасольскі Клюб падаў інтэрпэляцыю міністру Унутраных спраў у справе пабіцьця селяніна з вёскі Дабучына Паўла Велікасельца, камэндантам мясцовага пастарунку. Таго-ж самага дня, толькі пазьней, быў пабіты на тым-жа пастарунку Міхась Зарэцкі (хлопец) за сьпеў вясковых песьняў і „Ад веку мы спалі...", катарага біў паліцыянт Рагальскі, і так сама справа ў міністра. Цяпер, калі пачалося сьледзтва ў гэтых справах, (бо ў панядзелак 4.IV. г. м. прыяжджаў нейкі з Палескага округу і рабіў допрос сьведкаў), то паліцыя, чуючы нядобры вынік з гэтага прадстаўляе зусім фальшывых сьведкаў (здрадніка і чужніка нашага сялянскага сярмяжнага народу), думаючы на гэтай падставе выкруціцца. Першы сьведка, жыхар гэтай-жа вёскі Максім Валасовіч, зьяўляецца радным Пружанскае гміны, які пры патрэбе заўшоў на пастарунак пад той час, (калі скатаванаму Вялікасельцу прыказана было а 4-ай гадз. зьвіцца на пастарунак са стрэльбай хаця з купленай), да тэлефону нешта пагаварыць з Пружанай. Другі: асаднік з Шыдлоўшчыны п. Крысяк, няведама што ён можа даказаць, калі ён зусім ня быў на пастарунку і нічога аб гэтай справе ня знае.

Ёсьць ведама, паліцыя пры сьведках ня біла і затым сьведкі пакажуць, што яны ня былі пры біцьці; але ўся вёска ведае, што на пастарунку пабілі двух людзей.

Малады Беларус.

Беларус прабуджаецца.

(Скідэль, Гарадзенскага пав.).

Беларуская культурна-асьветная праца ўсьцяж робіць вялікія пасьпехі. З кожным днём усё больш і больш сьвядомых Беларусаў прыхіляецца да гэтае справы. Імкненьне да ўсяго свайго роднага, матчынага ўва ўсей яго прыгожасьці і моцы, ахапляе што-раз дык шырэй масы грамадзянства.

У нядзелю 3-га красавіка, стараньнем гуртка любіцеляў тэатральнага мастацтва, наладжаны быў спэктакль. Азыграна была п'еса Гутоўскага „Сурдут і сярмяга". Перад пачаткам спэктаклю прапялі як гымн беларускую песьню „Не пагаснуць зоркі ў небе". П'еса зыграна была надта добра. Асабліва добра выканала сваю ролю; жонка Янкі Пыханы, хоць і маладая яшчэ дзяўчына, але добра ўлавіўшая ўвесь сэнс абходжаньня і гутаркі старае кабеты. У ігры Янкі ў 2-ім акце, замала было выялена жыцьця ў часе выраканьня ім Пранцішка. Прыцелі Пранцішка Карусь і Эдварды вельмі добра ігралі свае ролі. Толькі адзін Зыгмунт, той з „ледзяным спакойствам", ні маргнуўшы вокам, ні паварушыўшы рукою, гэтак выяўляў немаральнасьць насьмешкаў Каруся і Эдвардага над гонарам і істотай кабеты; глядзельчыкам ня ведама, што было рабіць: ці сьмяяцца з ягонага ўтрыманьня, ці пераконвацца ў справядлівасьці ягонай рэчы. Затое ўсіх задавальніла свае іграю Алеся. Від не шчырасьці і падабенства, з якім яна вяла гутарку з Тамашам, змушаў думаць, што гэта яна (можа быць) частку дапраўджвага каханьня ўзяла з свайго жыцьця і паказала на сцэне. Тамаш добра выканаў свае абавязкі адносна Алесі, але лепш было-б, каб ён ня трымаўся гэтак „карэктна" з ёю на сцэне, а выяўляў тую моц каханьня, якая прадугледжана ў п'есе. З астатніх актараў найлепш сваю ролю адыграў дзядзька Мацей.

Пасьля спэктаклю былі дэклямаваны вершы. Асабліва добра дэклямавала верш „Краю мой родны" Марыя Сеўрук.

Прысутных была многа. Былі прадстаўнікі жыдоўскае інтэлігенцыі, яны вельмі цікавяцца зьвзамі беларускага нацыянальнага руху. Агульныя вынікі з пастановы гэтага спэктаклю, а асабліва выбару п'есы, паказваюць той шлях нашае перадавое моладзі, якім яна імкнецца да роднае культуры.

Сьвядомае маладое пакаленьне пранікнута думкаю, што мы, як народ працоўны, павінны пашыраць сваю родную культуру і яе ідэалёгію, якая мацнейша і больш надаецца працоўным чымся шляхоцкая.

Скідэльскім культурнікам варта было-б залажыць гуртом культурнае інстытуцыі, тады праца будзе больш арганізаванай і сыстэматычнай. Залом.

Маладыя артысты.

(Шутавічы, Смаргонскай гм., Ашмянскага п.).

Дня 27-га лютага с. г. у вёсцы Шутавічы адбылася лекцыя і вечарына, ладжаная Шутаўскім гуртком Бел. Інст. Гаспадаркі і Культуры. Грам. Каруза, як дэлегат Віленскага аддзелу: прачытаў лекцыю на тэму: „Аб беларускім народзе", далей была згуляна п'еска „Выбары старшыні" Я. Быліны, у якой прымалі ўдзел, Антось Жабінскі, Вінцук Шутовіч, Міхась Юшкевіч, Вінцук Жабінскі, Ядзя Шутавічанка, Марыя Жабінская, Лёля Жабінская, Адвард Шульжыцкі, Міхась Путырскі, Міхась Хлябовіч, Пётра Шутовіч і шмат іншых.

Дзіву дзіваваліся людзі, як маглі гэтак добра гуляць на сцэне асобы, якія першы раз на ёй выступалі. Відаць, што беларуская культура глыбока сядзіць у сэрцы беларускага народу. З якой, напрыклад, шчырасьцю былі аддадзены сцэнкі хоць-бы вясковага вясельля. Прысутныя на вечарыне забываліся, што яны бачуць перад сабой сцэну, а не сапраўднае жыцьцё. Трэба горача любіць усе праявы свайго народнага жыцьця, каб аддаць іх на сцэне з такой мастацкай сапраўднасьцю.

НАШАЯ ПОШТА.

Ціўнелю І. Вершы атрымалі, калі падоўдуць надрукуем.

П. С. Сьветлішнікаву ў Югаславіі. Гр. В. П. Вішнеўскі і В. П. Каваленка не зьяўляюцца нашымі падпішчыкамі затым ня маем іх адрасоў.

Яськевічу Язэпу. Вашае пісьмо пераслалі адвакату па адрасу.

Алесь Дудар. Карэспандэнцыю атрымалі, памагчымасьці надрукуем. Друкі паслалі.

Фр. Грышкевічу. Паслалі Вам заказ. ліст. Вярбіцкаму М., Курыловічу М., Шахоўскаму К., Скуратаму В. Альшэўскаму Я., Кажуху А., Лоску І., Пратасевічу Ул., Вашкевіч Ніне пробны нумар паслалі.

Пучынскаму В., Баліцкаму М., Габцу М., Ганчару І., Кізевічу М., Гаўрылюку Янку — газэту паслалі.

Дасталі ад:

Пакроўскага Міколы, Лабоцкага Паўлы Адамовіча Тамаша, Гарановіча Янкі — па 2 зл Вераб'я Мацея — 1 зл.

Афяры

на „чырвонае яечка" для дзетак Беларускай прыватнай школы ў Рудаўцы, Слонімскага пав. атрымана ад:

1) Інстытуту 5 зл., 2) Б. 3 зл., 3) Б-ка Э. 3 зл., 4) Карузы 2 зл., 5) Сьвістуна 2 зл., 6) А. Стэповіча 1 зл.

Куток сьмеху і сатыры.

Трудны адказ.

Вучыцель: Мне здаецца, што гэтае пытаньне ёсьць табе за труднае!

Вучань: Пытаньне не, але адказ!

Рэдактар і выдавец К. Мацкевіч. Беларуская Друкарня ім. Ф. Скарыны, Вільня—Людвісарская 1.